

Waarnemingen aan *Autographa gamma* L. (Lep., Noct.)

door

M. P. PEERDEMAN

Van 1 maart 1961 tot en met 5 november 1961 had ik iedere nacht een menglichtval in werking in het Amsterdamse Bos. Bij het uitzoeken en noteren van de gevangen *gamma*'s viel het mij op, dat de in de periode van 26 juni tot en met 14 augustus gevangen exemplaren nagenoeg zonder uitzondering tenger en klein van stuk waren, vrijwel vers of afgevlogen, alle bleek van kleur, terwijl het abdomen lang en dun was. De vleugelspanning bedroeg gemiddeld 35 mm, terwijl die van normale exemplaren gemiddeld 39 mm bedraagt. Door dit afwijkende uiterlijk, dat ik tevoren nog nooit zo duidelijk afgescheiden had waargenomen, was ik in staat om de vliegtijd in vakken te verdelen en wel als volgt:

I. Van 9 mei tot en met 25 juni. In deze periode van 48 dagen ving ik op slechts 15 dagen *gamma*'s, totaal 19 stuks, van normale grootte, vers en afgevlogen door elkaar en ten hoogste enkele per dag. Ik houd deze dieren voor immigranten, gemengd met een klein aantal dieren, die hier te lande als rups overwinterd zijn. Dat ze als rups hier kunnen overwinteren, kan worden afgeleid uit het trekvlindersverslag van 1956 door LEMPKE (*Ent. Ber.* 17 : 219). Mogelijk waren de verse dieren afkomstig van rupsen, die in de kassen van het nabije Aalsmeer de winter hadden doorgebracht. Merkwaardig is, dat in deze periode niet de kleine exemplaren, zoals beschreven in de aanhef, gevangen werden.

II. Van 26 juni tot en met 14 augustus. Gedurende deze periode ving ik bijna uitsluitend de kleine exemplaren, zoals in de aanhef beschreven. De dagtotalen waren niet hoog, van 1 tot 10 per dag en na half juli iets hoger, van 2 tot ten hoogste 20 per dag. De top van deze periode valt op 8 juli met 55 stuks en 9 dagen later, op 17 juli, komt nogmaals een topje van 20 stuks. De in deze tijd gevangen dieren zijn ongetwijfeld immigranten. De oorzaak van hun kleine afmeting moet misschien gezocht worden in een ongunstige voedselperiode, die de rupsen in het land van herkomst hebben meegemaakt. Merkwaardig is in dit verband, dat ik in de collectie van J. DE HEER te Amsterdam, die in 1961 in Zuid-Frankrijk gevangen heeft, 2 *gamma*'s zag, die uiterlijk geheel overeenkomen met de door mij beschreven kleine exemplaren. Hij had ze in het einde van juli gevangen; één aan de kust van de Middellandsche Zee en één in Chamonix.

III. Van 15 augustus tot en met 5 oktober. Deze vlucht verliep als volgt. Na een overgang van enkele dagen, waarop nog enkele kleine afgevlogen exemplaren tussen de verse normale te vinden waren, ving ik uitsluitend dieren van normale grootte, vers en donker van kleur. De dagtotalen waren aanvankelijk laag, 3 tot 10 per dag, tegen het einde van augustus oplopende tot plm. 40 per dag, terwijl de top bereikt werd op 1 en 2 september met respectievelijk 119 en 213 stuks. Daarna snel naar beneden tot 4 stuks op 9 september. Vervolgens weer een stijging tot 15 à 30 stuks per dag met een top op 15 september van 38 stuks. Hierna enige dagen met om en nabij 30 stuks, waarna de dagtotalen tussen de 4 en 18 stuks komen te liggen. Op 5 oktober werd deze periode afgesloten met

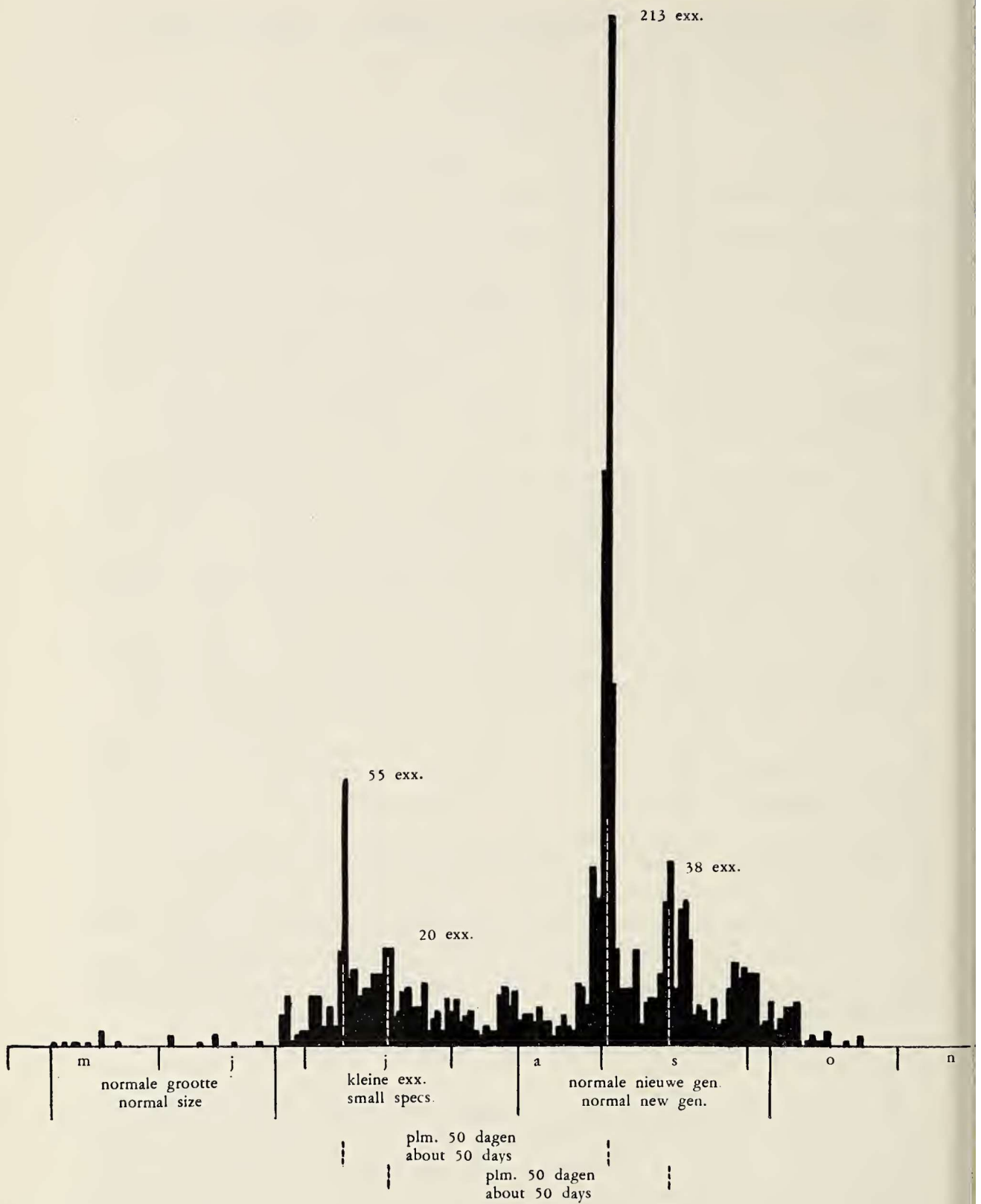


Diagram van de vluchten van *Autographa gamma* L., waargenomen met een vlinderval in het Amsterdamse Bos in 1961

5 stuks verse normale dieren. De in deze tijd gevangen dieren zijn de afstammelingen van de immigranten. Dit valt af te leiden uit het feit, dat tussen de toppen van 8 juli en 1 september en tussen de toppen van 17 juli en 15 september een periode van plm. 50 dagen ligt. Blijkens de kweekresultaten van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen (zie eerder genoemd trekvlindersverslag) is dit juist de tijd die nodig is om de vlinder ab ovo te kweken. Merkwaardig is ook, dat tussen 26 juni (de datum waarop voor het eerst de kleine exemplaren gevangen werden) en 15 augustus (de dag waarop voor het eerst de afstammelingen gevangen werden) ook ongeveer 50 dagen liggen.

IV. Van 6 tot en met 23 oktober. Gedurende deze periode bestond de vangst uit een mengelmoes van kleine en normale, verse en afgevlogen dieren door elkaar, met dagtotalen van 2 tot 8 stuks. Hiervan is niets positiefs te zeggen. Waarschijnlijk waren het nog doorvliegende immigranten en vers uitgekomen of afgevlogen exemplaren van de afstammelingen.

Tenslotte merk ik nog op, dat op dezelfde plaats waar een top van immigranten werd waargenomen, ongeveer 50 dagen later een enige malen grotere top van afstammelingen verscheen. Ter verduidelijking van een en ander geef ik hiervan een diagram.

Summary

A survey is given of the flights of *Autographa gamma* L. observed with a moth trap in the Amsterdam Wood, south of Amsterdam, in the period March 1 till November 5, 1961.

In the first part of this period (May 9 till June 25) fresh and flown specimens of normal size were observed in small numbers, possibly a mixture of immigrants and descendants of caterpillars which had survived the winter.

In the second part (June 26 till August 14) nearly all specimens were small, fresh or flown, but all pale, no doubt immigrants.

In the third part (August 15 till October 5) practically all specimens were of normal size, fresh and dark, the descendants of the immigrants.

In the fourth part (October 6 till 23) the specimens consisted of a mixture of large and small, fresh and flown ones.

Amsterdam-W 3, Westlandgracht 175 II.

Mevrouw C. Vogt-Mugnier overleden

Op 4 mei 1962 stierf te Cambridge (Groot Brittannië) Mevrouw Dr. Cécile VOGT-MUGNIER.

Haar overlijden moge in de Entomologische Berichten herdacht worden wegens het grote aandeel, dat zij gehad heeft aan het samenbrengen van de schitterende collectie-VOGT, welke collectie zij op zo grootmoedige en onbaatzuchtige wijze aan het Zoölogisch Museum te Amsterdam schonk.

Mevrouw VOGT was een zeer bijzondere vrouw, zowel door haar persoonlijkheid als door haar wetenschappelijke gaven.

Haar nagedachtenis hoop ik steeds in grote dankbaarheid te gedenken.

Amsterdam, Zoölogisch Museum.

G. KRUSEMAN.